

- Odpovídá to tomu, co mi autor sdělil dříve?
- Jak to souvisí s informací, kterou mi autor již poskytl?
- Řekl to autor jasně?
- Co mohl autor udělat, aby to objasnil?
- Proč nám asi autor tuto informaci sděluje právě nyní? Proč s ní nepřišel dřív nebo proč ji nenechal na později? Říká to?
- Jak si asi autor představuje nás, svoje čtenáře? Co od nás očekává?

Když žáci nabízejí různé možné odpovědi na tyto otázky, je důležité, aby vždy říkali, z čeho tak usuzují, a aby se co nejčastěji obraceli k textu a jím zdůvodňovali své odpovědi.

QtA může být použit pro práci s výkladovým nebo narativním textem.

4.4 Dílna čtení v praxi

Miloš Šlapal

Příspěvek byl převzat z čtvrtletníku pro kritické myšlení ve školách Kritické listy, vydávaného občanským sdružením Kritické myšlení, autorsky rozšířen a upraven.

Dílnu čtení používám ve svých hodinách sedmým rokem. Je jednotlivou, ale velmi důležitou součástí celého Systému praktické češtiny, k němuž dále patří dílna psaní a dílna mluvení kombinovaná s mluvnicí.

V dílně čtení žáci pravidelně čtou souvislé beletristické texty, přemýšlí, hovoří a píšou o nich. Myšlenkový základ pochází z materiálů RWCT, je však přepracován a doplněn o další praktické detaily.

Kromě podrobného popisu *dílny čtení* bych se chtěl v tomto příspěvku pokusit:

- připomenout současné problémy velmi výrazně ovlivňující výuku nejen českého jazyka a literatury;
- prozkoumat tradiční přístup a průběh literárního vyučování a jeho možné slabiny;
- najít závažné argumenty k podpoře četby a cílené činnosti směřující k vědomému čte- nářství.

Aktuální problémy ovlivňující výuku českého jazyka

Učitelé českého jazyka i jiných předmětů se musí stále častěji vyrovnávat s problémy, které vyplývají z množství změn v naší společnosti. Pokusím se upozornit na změny ovlivňující výuku českého jazyka.

Velkou roli ve školních problémech sehrává **snižující se čtenářská gramotnost žáků**. Děti už netráví svůj volný čas četbou. Mnohem atraktivnější jsou pro ně počítače, televize, „mobilní“ zábava, DVD... Neplatí to pochopitelně pro všechny žáky. Jako v jiných oblastech dochází k „rozevirání nůžek“, kdy je v jedné třídě několik skvělých čtenářů, kteří mají zajištěný přísun atraktivních a zajímavých knih v rodině nebo pravidelně chodí do knihovny, a zároveň velká skupina naprostých „nečtenářů“, která ve svém volném čase nečte vůbec. Při řešení může výrazně pomoci **dílna čtení**, jež **umožní rozečíst a přivést k pravidelnější četbě všechny žáky**.

Pro učitele pracující stále převážně tradičními metodami jsou velkou komplikací **rozdíly v úrovni třídy**. Dříve se zaměřovali na střed, tedy průměr třídy, ten je však nyní oslaben. Někteří žáci jsou hodně daleko, druzí velmi pozadu, zvláště v abstraktních pojmech a učení. V 6. třídě se vedle sebe